

ДАРОГАМІ ВАЙНЫ

Кожны, хто прайшоў афганскую вайну, захоўвае ў сваёй памяці асобныя эпізоды, якія запалі ў сэрца на ўсё жыццё. Гэта і першыя ўражанні ад невядомай краіны, знаёмства з новымі людзьмі і сустрэчы ў чужой старане са сваімі землякамі, і, безумоўна, хвіліны бою. Такіх эпізодаў у памяці глыбачаніна Валерыя Фамінскага Афган пакінуў нямала. «Час праходзіць, гады ўсё больш аддаляюць нас ад тых падзей, але Афган не адпускае,» – прызнаецца ён.

* * *

Валерый быў звычайным вясковым хлопцам – вучыўся ў Азярэцкай школе, закончыў Вілейскае транспартнае вучылішча. Перспектыва службы ў арміі яго ніколечкі не палохала. Калі атрымаў павестку з ваенкамата і даведаўся, што служыць будзе ў ПДВ – нават узрадаваўся. На тэрміновую ваенную службу восенню 1985 года разам з ім прызывалі шмат землякоў. Куды закіне іх лёс, навабранцы не думалі. Саюз быў вялікі, а служыць далёка ад дому было нават цікавей: каму не хацелася пабачыць свет?

– Са зборнага пунісга ў Віцебску на цягніку некалькі сутак мы ехалі з халоднай беларускай восені ў цёплае лета, у сонечны Узбекістан. Роўна на паўгода домам для нас сталі казармы асобнага вучэбнага парашутна-дэсантнага палка ў горадзе Фергана. Адразу пасля прыбыцця нас пастроілі на плацу. Кагосьці размеркавалі ў разведроту, а я трапіў у роту сувязі. Пачалося жыццё ў новых умовах, – расказвае Валерый Аляксандравіч.

– У «вучэбцы» ў Фергане па-сапраўднаму адчулі, што жывём у вялікай шматнацыянальнай краіне пад назвай Савецкі Саюз. За шэсць месяцаў мы пазнаёміліся і пасябравалі, акліматызаваліся – паўднёвую спёку вытрымалі, праўда, не ўсе. Некаторых «спісалі» па стане здароўя.

Першыя дні ў «вучэбцы» мне было цікава. Тут мы прайшлі курс маладога байца: жылі ў палатках, шмат часу праводзілі на стрэльбішчы, вывучалі радыёапаратуру і азбуку Морзе, загартоўваліся фізічна і маральна, прывыкалі да строгай армейскай дысцыпліны і рыхтаваліся да выжывання ў самых складаных умовах. Цяжасці нас не палохалі, мы нават спаборнічалі з

таварышамі, хто больш вынослівы і фізічна падрыхтаваны. Мяне ратавапа, што да арміі не курыў. Курыльшчыкам было цяжка: падчас пад'ёму ў горы яны пакутавалі ад задышкі. А ў горы мы хадзілі часта. Непадалёк ад «вучэбкі» таксама была гара. Невысокая, на першы погляд. Нас, маладых, ганялі па ёй да сёмага поту. Таму і назву ёй байцы далі – у газеце не напішаш. Пад'ём на гару займаў дзве-тры гадзіны, а спусціцца з яе было яшчэ цяжэй – ногі зусім не слухаліся.

* * *

Праз паўгода на самалёце ІЛ-76 маладыя хлопцы ляцелі ў Кабул.

– Самалёт прыземліўся на аэрадроме. На тэрмометры ледзь не пяцьдзясят, а мы ў цёплай форме, у шапках, з цяжкімі рукавамі за плячыма. Люк адкрыўся і першае, што мы ўбачылі – на ўзлётнай паласе наш самалёт ужо чакалі «дембеля». Бывалыя хлопцы-дэсантнікі вярталіся дадому. Маладыя, лічы нашы ровеснікі, але чамусьці зусім не падобныя на нас, другія. Іх загарэлыя абветраныя твары, сумныя вочы і маўклівы позірк я запомніў на ўсё жыццё, – гаворыць Валерый Фамінскі. – А ў нас быў прыўзняты настрой: нарэшце мы па-сапраўднаму будзем служыць! У Кабуле ўсіх расфарміравалі ў розныя часці. Наша стаяла ў крэпасці Балхісар – трохпавярховым будынку з таўшчэзнымі сценамі. У першыя дні мы проста знаёміліся з часцю. Многае здзіўляла. На другім паверсе, напрыклад, на калідоры быў турнік і вісела баксёрская груша. Ля сцен, на падлозе стаялі кулямёты ДШК і «Уцёсы», «снайперкі», аўтаматы розных калібраў. Гэта вучэбныя, думалі мы, таму што да гэтага часу бачылі і трымалі ў руках толькі начышчаную да бляску зброю. А тут яна была падрапаная, пабітая, пыльная.

Валерый Аляксандравіч адкрывае армейскі альбом і паказвае выцвілы чорна-белы фотаздымак.

– «Дембеля» сфатаграфавалі на памяць пасля першага баявога хрышчэння. Гэты дзень, дакладней, вечар і ноч, запомніў надоўга. Першы «марш-бросок». Выйшлі на змярканні. На плячах – па пяцьдзясят кілаграмаў у кожнага. Ішлі да месца прызначэння ўсю ноч. Потым маскіраваліся і чакалі караван. Я, як радыст, павінен быў падтрымліваць сувязь і, у выпадку нападзення, хавацца ад агню. «Дзяды» растлумачылі мне адразу, што ў радыста страляюць першым. У засадзе прыходзілася сядзець па некалькі дзён. Караваны перавозілі што заўгодна: зброю, боепрыпасы, медыкаменты, наркатыкі, замаскіраваныя ў цюкі з мірным таварам. Падчас такіх «марш-бросков» мы часта галадалі і марылі раздабыць дзе-небудзь мяшок мукі і цукру, каб вярнуўшыся, напячы бліноў.

Даводзілася бываць і ў такіх засадах, калі думаць пра штосьці не было часу. І сёння я з удзячнасцю ўспамінаю многіх камандзіраў і вопытных ваеннаслужачых, якія вучылі нас, маладых неабстрэленых салдат быць асцярожнымі і ўважлівымі, берагчы сябе і тых, хто побач. Аднаму са старэйшых сваіх таварышаў я абавязаны жыццём.

...На «прачоску» мы хадзілі па 3-4 чалавекі. Маладых адпраўлялі звычайна з больш вопытнымі – бераглі. Зайшлі мы аднойчы з адным «дембелем» у дом. Агледзеліся – нідзе нікога. І тут я ўбачыў на падлозе магнітафон «Шарп». О, яка ўдача! Але таварыш мяне спыніў Асцярожна прывязаў да маёй знаходкі вяроўку, вынес за вугал і пачаў паціху цягнуць. І раптам рванула! Ад нечаканасці я не мог прыйсці ў сябе, а выратавальніка свайго насіў на руках. Каб не ён...

* * *

15 лютага – Дзень памяці воінаў-інтэрнацыяналістаў – асаблівы для ўсіх, хто служыў у Афганістане. У гэты дзень Валерый Фамінскі абавязкова сустрэаецца са сваімі таварышамі ў Глыбокім, а ў юбілейныя гады – едзе на сустрэчу ў Віцебск, куды з розных куточкаў Беларусі і былога Савецкага Саюза прыязджаюць яго саслужыўцы, салдаты 357-га гвардзейскага парашутна-дэсантнага палка 103 паветрана-дэсантнай дывізіі.

– Для нас гэта не зусім свята. Гэта дзень памяці. Пра вайну, пра нашу маладосць, пра сяброў і баявых таварышаў, якіх ужо няма. Афган навучыў нас многаму, але галоўнае – навучыў сябраваць, не кідаць адзін аднаго ў бядзе і цаніць жыццё, – гаворыць Валерый Аляксандравіч.

* * *

Валерый Аляксандравіч Фамінскі вярнуўся з Афганістана восенню 1987 года. Праз некалькі месяцаў, якраз напярэдадні Дня абаронцаў Айчыны, у ваенным камісарыяце яму ўручылі медаль «За адвагу». Зараз Валерый Фамінскі жыве ў Глыбокім, працуе вадзіцелем у Глыбоцкім УП ЖКГ. Жанаты. Мае дзвюх дачок і сына.

Наталля БЕЛЬСКАЯ.

Фота аўтара